

Anonüümseks muudetud versioon

Kokkuvõte

C-307/24 - 1

Kohtuasi C-307/24 [Momeut]ⁱ

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

26. aprill 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation (kassatsioonikohus, Luksemburg)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

25. aprill 2024

Kassaator:

NB

Vastustaja:

Caisse pour l'avenir des enfants

1. FAKTILISED ASJAOLUD

- 1 Kassaator NB elab Belgias ja töötab Luksemburgis. Ka tema abikaasa töötab ja tal on oma sissetulek. Tal on eelnevast suhtest kaks last, kes elavad abikaasade ühises elukohas. Isikuhooldusõigus nende laste suhtes on ühiselt emal ja bioloogilisel isal, kes peab maksma elatist 150 eurot kuus lapse kohta.
- 2 NB sai teatava aja vältel oma abikaasa kahe lapse eest peretoetust, mida maksis vastustaja Caisse pour l'avenir des enfants (laste tuleviku kassa). Seejärel võeti see toetus temalt ära tagasiulatuvalt alates 1. augustist 2016 põhjendusel, et lapsi ei saa muudetud Luksemburgi sotsiaalkindlustusseadustiku (code de la sécurité sociale) artiklite 269 ja 270 alusel enam pidada tema pere liikmeteks.

ⁱ Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

Vaidluse taust

- 3 Conseil arbitral de la sécurité sociale (sotsiaalkindlustuse lepituskomisjon) rahuldab kaebuse ja otsustas, et NB-le tuleb peretoetust edasi maksta. Conseil supérieur de la Sécurité sociale (kõrgem sotsiaalkindlustuskomisjon) muutis esimeses kohtuastmes tehtud kohtuotsuse apellatsioonistmes ära ja kinnitas, et peretoetus tuleb ära võtta. Cour de cassationile (kassatsioonikohus) on nüüd esitatud kassatsioonkaebus apellatsioonistmes tehtud kohtuotsuse peale.

Apellatsioonistmes tehtud kohtuotsus, mis on vaidlustatud

- 4 23. juuli 2016. aasta seadusega, mis jõustus 1. augustil 2016, muudeti sotsiaalkindlustusseadustikku. Selle seadustiku uute artiklite 269 ja 270 kohaselt ei saa abikaasa lapsi enam pidada piirialatöötaja pereliikmeteks. Euroopa Kohus otsustas oma 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsuses (Caisse pour l'avenir des enfants, C-802/18 EU:C:2020:269), et „peretoetus, mis on seotud piirialatöötaja töötamisega liikmesriigis, kujutab endast sotsiaalset soodustust [liidu õiguses] (punkt 23) ning liidu õigusega „on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võivad piirialatöötajad saada peretoetust, mis on seotud nende töötamisega selles liikmesriigis, üksnes oma laste eest, kuid mitte abikaasa laste eest, kes nendest töötajatest ei põlvne, ent keda nad ülal peavad, samas kui kõigil selles liikmesriigis elavatel lastel on õigus seda toetust saada“ (punkt 71).
- 5 Direktiivi 2004/38/EÜ¹ artikli 2 punkti 2 alapunkti c kohaldamiseks peab võõrtöötaja oma abikaasa last ülal pidama, et kvalifitseeruda peretoetuse saamisele. Apellatsioonikohus on arvamisel, et Euroopa Kohus ei ole tunnustanud piirialatöötaja puhul võimalust tõendada seda direktiivi 2004/38 artikli 2 lõike 2 punkti c esimeses lauseoses sätestatud eelduse abil abikaasa laste puhul, vaid ainult võõrtöötaja otseste alanejate puhul, kes eeldatakse olevat pereliikmed, kui nad on alla 21 aasta vanad (ja üle 21aastased pereliikmed, kui on tõendatud, et nad on endiselt ülalpeetavad).
- 6 Euroopa Kohus on täpsustanud, et ülalpeetava pereliikme staatus tuleneb *faktilisest olukorrast*, „mille hindamine on liikmesriigi ja vajaduse korral liikmesriigi kohtute ülesanne. Piirialatöötaja ülalpeetava pereliikme staatus võib seega juhul, kui see puudutab töötaja abikaasa [...] lapse olukorda, tuleneda objektiivsetest asjaoludest, nagu töötaja ja üliõpilase ühine elukoht, ilma et oleks vaja kindlaks teha põhjused, miks piirialatöötaja üliõpilase ülalpidamises osaleb, või arvutada välja osalemise täpne ulatus“ (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 60, ning 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 50).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ.

- 7 Esimese astme kohus võttis põhjendatult arvesse ühist elukohta kui kriteeriumi selle hindamisel, kas kõnesolev isik peab oma abikaasa lapsi ülal. Euroopa Kohtu kasutatud sõnastusest tuleneb siiski, et see kriteerium ei ole ainus, mis arvesse tuleb, sest seda on mainitud ainult näitena kõikehõlmavama mõiste „objektiivsed asjaolud“ kohta.
- 8 On teada, et lapsed elavad leibkonnas, mille kõnesolev isik oma abikaasaga moodustab, et laste bioloogilisel emal on oma sissetulek, et isikuhooldusõigus on ühine ja et laste bioloogiline isa peab maksma elatist kummalegi lapsele. Sellest järeldub, et ema suudab oma lapsi ülal pidada pooles ulatuses, mis vastab sellele, mida ta seoses lahutusega tegema peab. Tuleb meenutada, et põhimõtteliselt panustab kumbki bioloogiline vanem ühiste laste ülalpidamisse ja kasvatamisse vastavalt enda ja teise vanema vahenditele ja laste vajadustele ning vanemate lahkumineku korral omandab panus nende ülalpidamisse ja kasvatamisse elatise vormi, mida üks vanem olenevalt juhtumist teisele maksab. Kõik laste ülalpidamise kulud kannavad seega nende bioloogilised vanemad.
- 9 Eespool tuvastatud ei sea kahtluse alla tõendavad dokumendid ülekannete kohta, mida NB on teinud seoses pere jooksvate kuludega, sest nendest asjaoludest ei tulene, et ta on deebetkonto ainus omanik, ega ole ka täpsustatud, missuguse lapse huvides need kulud on kantud. Kuna muud asjaolud puuduvad, ei ole seda, et kasuisa peab lapsi ülal, tõendatud õiguslikult piisavalt.

2. KASSATSIOONKAEBUSE VÄITED

Esimese väite esimene osa

- 10 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on töötaja pereliikme staatus mõiste, mille suhtes kohaldatakse „põhimõte[t], mille kohaselt [tuleb] liidu aluseks olevat töötajate vaba liikumist käsitlevaid õigusnorme [...] tõlgendada laialt“ (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 58, ning 18. juuni 1987. aasta kohtuotsus Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, punktid 21–23). Seda laia tõlgendamise põhimõtet kohaldatakse, „kui kõne all on piirialatöötaja osalemine tema abikaasa või tunnustatud elukaaslase laste ülalpidamises“ (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 59). Kohaldades seda laia tõlgendamise põhimõtet, on Euroopa Kohus otsustanud, et „[p]iirialatöötaja ülalpeetava pereliikme staatus“ ei tähenda „õigust ülalpidamisele“, vaid tegemist on „faktilise olukorraga“, kusjuures see staatus võib „seega juhul, kui see puudutab töötaja abikaasa [...] lapse olukorda, tuleneda objektiivsetest asjaoludest, nagu töötaja ja üliõpilase ühine elukoht, ilma et oleks vaja kindlaks teha põhjused, miks piirialatöötaja üliõpilase ülalpidamises osaleb, või arvutada välja osalemise täpne ulatus“ (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15 EU:C:2016:955, punktid 58 ja 60), ning et nõue, et piirialatöötaja peaks oma abikaasa last ülal, tuleneb „faktilisest olukorrast, mida peab hindama haldusasutus ja vajaduse korral liikmesriigi kohtud asjaomase isiku

esitatud tõendite alusel, ilma et oleks vaja kindlaks teha ülalpidamises osalemise põhjused või arvutada välja osalemise täpne ulatus“ (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 50).

- 11 Vaidlustatud kohtuotsuses on siiski valitud piirialatöötaja „pereliikme“ staatuse kitsendav tõlgendus, sest selles on töötaja panuse olemasolu seotud sõltuvusse „ülalpidamises osalemise põhjustest“, st kas see panustamine on seotud bioloogiliste vanemate tegematajätmisega või mitte ja hinnangust selle „ulatusele“, rikkudes nii Euroopa Kohtu praktikat.

Esimese väite teine osa

- 12 Direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punkti 2 alapunkti c järgi loetakse alla 21aastasi lapsi ülalpeetavateks. Seda eeldust kohaldatakse piirialatöötajate abikaasade laste suhtes, nagu ilmneb kohtujuristi ettepanekust liidetud kohtuasjades C-401/15–C-403/15, punktid 70 ja 71, mida on sõnaselgelt kinnitatud kohtuotsuses Depesme jt, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punktid 61 ja 62 (mis puudutab töötajat, kes on üliõpilase „kasuvanem“). Niisugune lahendus tuleb valida ka mõiste „töötajate pereliige“ laia tõlgendamise põhimõttest lähtudes. Vaidlustatud kohtuotsusega, milles on keeldutud kohaldamast seda eeldust NB suhtes, on rikutud direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punkti 2.

Esimese väite kolmas osa

- 13 Töötajate vaba liikumist liidus käsitlev ELTL artikkel 45 eeldab, et kaotatakse igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel liikmesriikide töötajate vahel seoses töö saamise, töötasu ja muude töötingimustega. Euroopa Kohus on otsustanud, et määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti i ja artiklit 67 koostoimes määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 ja direktiivi 2004/38 artikli 2 punktiga 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võivad piirialatöötajad saada peretoetust [...] üksnes oma laste eest, kuid mitte abikaasa laste eest, kes nendest töötajatest ei põlvne, ent keda nad ülal peavad, samas kui kõigil selles liikmesriigis elavatel lastel on õigus seda toetust saada. Seega on vaidlustatud kohtuotsusega nii otsustades, nagu seda tehti, rikutud eespool viidatud õigusnormides sätestatud „töötajate vaba liikumise ja otsese või kaudse diskrimineerimise keelu“ põhimõtet.

Esimese väite neljas (täiendav) osa

- 14 On tarvis esitada järgmised eelotsuse küsimused, kui Cour de cassation (kassatsioonikohus) kavatses lükata esimese väite kõik kolm osa tagasi (õigusvastane keeldumine esitada eelotsuse küsimus annab võimaluse esitada tegevusetuse tõttu kaebuse ja kujutab endast EIÖK artikli 6 rikkumist):

1. Kas „põhimõttega, mille kohaselt liidu aluseks olevat töötajate vaba liikumist käsitlevaid õigusnorme tuleb tõlgendada laialt“ (kohtuotsus Depesme jt, [...] punkt 58) on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnorme tõlgendatakse nii, et piirialatöötajad ei või saada peretoetust seoses sellega, et nad teevad tööd selles

liikmesriigis, oma abikaasade laste eest, kui need lapsed on alaealised ja elavad piirialatöötaja leibkonnas, ning seda põhjendusel, et lapse bioloogilised vanemad panustavad samuti tema ülalpidamisse?

2. *Kas direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punkti 2 alapunktist c tulenevat eeldust, et alla 21aastasi lapsi loetakse ülalpeetavateks, kohaldatakse piirialatöötajate abikaasade laste suhtes, kes elavad nende leibkonnas?*

3. *Kas ELTL artikli 45 punktidest 1 ja 2 tulenevate töötajate vaba liikumise põhimõtte ja diskrimineerimise keeluga ning määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 1 punktiga i ja artikliga 67, koostoimes määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 ja direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punktiga 2, on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnorme tõlgendatakse nii, et piirialatöötajad ei või saada peretoetust seoses sellega, et nad teevad tööd selles liikmesriigis, oma abikaasade laste eest, kui need lapsed on alla 21-aastased ja elavad piirialatöötaja leibkonnas, ning seda põhjendusel, et lapse bioloogilised vanemad panustavad samuti tema ülalpidamisse, samas kui kõikidel lastel samas olukorras, kes elavad selles liikmesriigis, on õigus seda toetust saada?*

Teine väide

- 15 Vaidlustatud kohtuotsust kritiseeritakse seetõttu, et sellega on rikutud EIÕK protokollit nr 12 ja EIÕK artiklit 14, mis on õiguse suhtes sotsiaaltoetustele kohaldatavad. Selle hindamisel, kas esineb diskrimineerimine nende sätete tähenduses, annab EIK Euroopa Kohtu järeldustele „väga veenva väärtuse“. Viimane on aga juba tuvastanud, et paljud Luksemburgi õigusnormid on piirialatöötajate suhtes diskrimineerivad (vt näiteks 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt (C-20/12, EU:C:2013:411) või 14. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Bragança Linares Verruga jt (C-238/15, EU:C:2016:949) või 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Aubriet (C-410/18, EU:C:2019:582)). Piirialatöötaja „pereliikme“ staatuse ja tema abikaasa nende ühises elukohas elavate alaealiste laste ülalpidamisse panustamise kitsendava tõlgenduse valimise ja eelkõige keeldumisega kohaldada direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punktist 2 tulenevat eeldust, et alla 21aastased alaealised lapsed eeldatakse olevat ülalpeetavad, ning töötaja leibkonnas elavate alaealiste laste ülalpidamisse panustamise sõltuvusse seadmisega „ülalpidamises osalemise põhjustest“ ja hinnangust selle panustamise „ulatusele“ võrreldes vanemate panustamisega, ehkki kõikidel asjaomases liikmesriigis elavatel lastel on õigus vaidlusalust peretoetust saada, on vaidlustatud kohtuotsusega taas õigusvastaselt diskrimineeritud piirialatöötajaid võrreldes riigis elavate töötajatega, mis kujutab endast kaudset diskrimineerimist kodakondsuse alusel ega põhine ühelgi objektiivsel kriteeriumil ning millega on rikutud eespool viidatud õigusnorme.

3. COUR DE CASSATIONI (KASSATSIOONIKOHUS) ANALÜÜS

Euroopa Liidu õiguse tõlgendamine

- 16 Euroopa Kohus on otsustanud, et piirialatöötaja õigus saada peretoetust oma abikaasa lapse eest, kellega tal ei ole põlvnevussuhet, sõltub selle tõendamisest, et ta vastab selle lapse ülalpidamise tingimusele (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269).
- 17 Seda kriteeriumi kohaldades tegi apellatsioonikohus oma peretoetuse äravõtmise otsuse põhjendamiseks järgmist:
- otsustas vaikimisi, kuid kindlalt, et tõendid abielu kohta piirialatöötaja ja laste ema vahel ning piirialatöötaja, tema abikaasa ja laste ühise elukoha kohta ei eraldi ega koos ei tõenda, et tingimus on täidetud;
 - leidis, et mõlemal bioloogilisel vanemal on vahendid selleks, et laste ülalpidamisse panustada, ja et nad panustavadki, sest ema tegeleb kutsetegevusega ja isa peab maksma elatist 150 eurot kuus kummalegi lapsele, ning järeldas sellest, et „*laste ülalpidamise kulusid kannavad bioloogilised vanemad*“;
 - otsustas, et see, kui tõendatakse makseid leibkonna jooksvateks kuludeks, ei tõenda, et NB peab lapsi ülal, sest ei ole tõendatud, et ta on deebetkonto ainus omanik.
- 18 Mõistet „*ülal pidama*“ kasutas Euroopa Kohus kohe alguses, et otsustada, et piirialatöötaja võib saada riigi toetust sotsiaalse soodustusena, käsitletaval juhul rahalist abi kõrgharidusõpinguteks omaenese lapse eest, kui ta peab seda last endiselt ülal (26. veebruari 1992. aasta kohtuotsus *Bemini*, C-3/90, ECLI:EU:C:1992:89, punktid 25 ja 29; 8. juuni 1999. aasta kohtuotsus *Meeusen*, C-337/97, ECLI:EU:C:1999:284, punkt 19; 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus *Euroopa Komisjon vs. Madalmaad*, C-542/09, ECLI:EU:C:2012:346, punkt 35, ning 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus *Guirsch*, C-20/12, ECLI:EU:C:2013:411, punkt 39), ilma et nendes kohtuotsustes oleks seda mõistet määratletud.
- 19 Seejärel täpsustas Euroopa Kohus – ikka sotsiaalse soodustuse raames, milleks on abi kõrgharidusõpinguteks, kuid seoses lapsega, kellel ei ole piirialatöötajaga põlvnevussuhet, – mõistet „*ülal pidama*“, märkides kõigepealt, et see „*ei tähenda õigust ülalpidamisele*“ (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Despeme jt*, C-401/15–C-403/15 EU:C:2016:955, punkt 58), ning lisas siis, et „*ülalpeetava pereliikme staatus tuleneb faktilisest olukorrast. Tegemist on sellise pereliikmega, kelle toetuse tagab töötaja, ilma et oleks vaja kindlaks teha toetuse vajamise põhjusi ega hinnata, kas asjaomane isik suudaks tasustatud tegevusega end ise ülal pidada*“ (punktid 58 ja 59). Ta järeldas sellest, et „*ülalpeetava pereliikme staatus tuleneb faktilisest olukorrast, mille hindamine on liikmesriigi ja vajaduse korral liikmesriigi kohtute ülesanne. Piirialatöötaja ülalpeetava pereliikme staatus võib seega juhul, kui see puudutab töötaja abikaasa või [registreeritud] elukaaslase lapse olukorda, tuleneda objektiivsetest asjaoludest, nagu töötaja ja üliõpilase ühine elukoht, ilma et oleks vaja kindlaks teha põhjused, miks*

piirialatöötaja üliõpilase ülalpidamises osaleb, või arvutada välja osalemise täpne ulatus“ (punkt 60).

- 20 Seejärel on Euroopa Kohus „*ülalpidamise*“ kriteeriumi kohaldanud küsimuse suhtes, kas piirialatöötaja võib saada peretoetust lapse eest, kellega tal ei ole põlvnevussuhet, märkides oma kohtulahendi põhjendustes, et „*piirialatöötaja lapseks, kes võib kaudselt saada viimati nimetatud sättes mainitud sotsiaalseid soodustusi, tuleb pidada mitte üksnes last, kes sellest töötajast põlvneb, vaid ka töötaja abikaasa või registreeritud elukaaslase last, kui töötaja peab seda last ülal. Euroopa Kohtu seisukoha järgi tuleneb viimati nimetatud nõue faktilisest olukorrast, mida peab hindama haldusasutus ja vajaduse korral liikmesriigi kohtud asjaomase isiku esitatud tõendite alusel, ilma et oleks vaja kindlaks teha ülalpidamises osalemise põhjused või arvutada välja osalemise täpne ulatus“ (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 50). Euroopa Kohus täpsustas tegelikult, „*et lapse bioloogiline isa ei maksa lapse emale elatist. Seega näib, et FV, kes on HY ema abikaasa, peab seda last ülal, ent seda tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida*“ (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 52).*
- 21 Euroopa Kohus on veel leidnud, et „*mõiste piirialatöötaja „pereliige“, kes võib määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 alusel kaudselt tugineda võrdsele kohtlemisele, vastab mõistele „pereliige“ direktiivi 2004/38 artikli 2 punkti 2 tähenduses, mis hõlmab abikaasat või partnerit, kellega liidu kodanik on sõlminud registreeritud kooselu, alanejaid lähisugulasi, kes on alla 21aastased, või ülalpeetavad, ning abikaasa või partneri alanejaid sugulasi. Siinkohal võttis Euroopa Kohus arvesse eelkõige direktiivi 2014/54 põhjendust 1, artiklit 1 ning artikli 2 lõiget 2“ (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 51).*
- 22 Cour de cassation (kassatsioonikohus) järeldab väitest, et väljend „*ülal pidama*“ tuleneb faktilisest olukorrast, et tegemist ei ole puhtalt faktilise mõistega, mida Euroopa Kohus ja Cour de cassation (kassatsioonikohus) ei kontrolli, vaid et selle sõnastuse eesmärk on rõhutada, et seda väljendit hinnatakse väljaspool lapse igasugust õigust ülalpidamisele (vt 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15 EU:C:2016:955, punkt 58).
- 23 Seejärel järeldab Cour de cassation (kassatsioonikohus) eelnevast, et mõiste „*ülal pidama*“ sotsiaalsete soodustuste saamist käsitleva regulatsiooni raames kujutab endast Euroopa Liidu õiguse autonoomset mõistet, mida tuleb kohaldada ja tõlgendada ühetaoliselt.
- 24 Niisugune ühetaoline tõlgendamine ei ole aga praegu tagatud, lähtudes küsimustest, mis arutelu käigus kerkivad.
- 25 Sellega seoses peab Cour de cassation (kassatsioonikohus) ka vastama küsimusele, missuguse ulatusega on näide, mis on toodud 15. detsembri

2016. aasta kohtuotsuses Depesme jt (C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 60) „[objektiivsete asjaolude kohta], nagu töötaja ja üliõpilase ühine elukoht“, mis puudutab esiteks küsimust, kas seda on mainitud lihtsalt näitena või vastupidi tingimusena, millisel juhul tekib küsimus, kas tegemist on piisava tingimuse või vajaliku tingimusega, ning teiseks küsimust, kas ühise elukoha rahastamise viis on oluline selles mõttes, et tuleb selgitada välja, kas piirialatöötaja panustab osaliselt või täielikult sellesse rahastamisse.

- 26 Lapse nende vajaduste osas, mida tuleb arvesse võtta ja mida piirialatöötaja rahuldab, peab Cour de cassation (kassatsioonikohus) vastama küsimusele, kas arvesse peavad tulema ainult lapse toidu- ja elementaarsed elulised vajadused (toit, rõivad, eluase, haridus jms) või üldiselt kõik ükskõik missugused kultused, sh vaba aja veetmise või lihtsalt mugavusega seotud kulutused (mobiiltelefon, restoranid, juhiluba jne) või isegi ekstravagantsed, toredus- või luksuskulutused (korrapärane elektroonikaseadmete ost, puhkused kauges maades jms), mis on mõeldud selleks, et tagada teatav elatustase.
- 27 Mis puudutab viisi, kuidas piirialatöötaja last ülal peab, siis Cour de cassationil (kassatsioonikohus) on tekkinud küsimus, kas piirialatöötaja panus lapse ülalpidamisse peab esinema otse lapsele tehtavate rahaliste maksete vormis või võib see esineda lapse huvides tehtavate kulutuste vormis. Seejuures tekib küsimus, kas kulutus peab olema tehtud – nagu näib olevat väidetud Parquet générali (peaprokuratuur) järeldustes – konkreetselt ja isegi eranditult lapse huvides või arvesse tulevad kulutused, mis on tehtud kitsama perekonna üldistes huvides (kinnisvaralaenu kuumaksed, üür, ühiselt kasutatava varustuse ost jms). Konkreetse viisi osas tekib ka küsimus, kas kulutused, mille piirialatöötaja teeb lapse ülalpidamiseks, peavad olema tehtud teatava korrapärasuse või perioodilisusega (kinnisvaralaen, üür, elektri- ja küttekulud, telefoniarved jms) või tuleb kõne alla ka üksikkulutuste (juhuslikud rõivaste ostud jms) arvessevõtmine. Lõpuks – võttes teadmiseks, mida Euroopa Kohus on täpsustanud, st et faktilise olukorra hindamisel ei ole vaja kindlaks teha põhjused, miks piirialatöötaja üliõpilase ülalpidamises osaleb, või arvutada välja osalemise täpset ulatust (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Despeme jt, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 60, ning 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18 EU:C:2020:269, punkt 50) –, tekib Cour de cassationil (kassatsioonikohus) küsimus, kas arvesse tuleb võtta ükskõik kui väikest panustamist võib peab see olema teataval märkimisväärsel tasemel ja sel viimasel juhul, kas seda kriteeriumi tuleb hinnata, võttes arvesse lapse vajadusi või piiriala töötaja majanduslikku olukorda.
- 28 Küsimusi võib tekitada ka vahendite päritolu, sest teatavatel juhtudel on piirialatöötajal oma abikaasa või registreeritud elukaaslasega, kes on lapse vanem, ühine pangakonto, mida on kasutatud nende kulutuste tegemiseks, millele on kohtumenetluses tuginetud selle tõendamiseks, et lapse „ülalpidamise“ tingimus on täidetud, kuid raha sellele kontole ei tule ainult temalt ja ta ei tõenda, mil määral tuleb raha sellele kontole temalt – millisel juhul tekib küsimus, kas panus lapse vajadustesse pärineb piirialatöötajalt.

- 29 Cour de cassationil (kassatsioonikohus) on tekkinud veel küsimus, millise ulatusega on täpsustus, mille Euroopa Kohus on teinud 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsuses *Despeme jt*, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 62), juhtides tähelepanu, et „*liidu seadusandja leiab, et eeldatavasti on lapsed igal juhul kuni 21aastaseks saamiseni ülalpeetavad*“: sest on vaja teada, kas iga alla 21aastast last tuleb ainuüksi selle vanusetingimuse tõttu või kombineerituna muude teguritega pidada lapseks, kelle vajadusi on piirialatöötaja rahuldanud.
- 30 Seejärel tuleb vastata küsimusele, mis puudutab vanemate panustamist lapse vajadustesse. Neil on seaduse kohaselt lapse ülalpidamise kohustus – vastupidi piirialatöötajale, kellel niisugust kohustust ei ole. Piirialatöötaja puhul tuleb seoses lapse „*ülalpidamise*“ kriteeriumiga vastupidi hinnata faktilisi asjaolusid. Tekib seega küsimus, kas piirialatöötaja panustamise välistamiseks piisab vanemate ülalpidamiskohustuse olemasolu ja ulatuse tuvastamisest või on lisaks tarvis veenduda, et vanemate ülalpidamiskohustus on kindlaks määratud sobivas summas ja nad täidavad tõesti oma ülalpidamiskohustust, mistõttu piirialatöötaja täiendav panus ei ole vajalik. Kui niisugust abi tegelikult ei maksta, tekib küsimus, kas on vaja kontrollida, kas piirialatöötaja abikaasa või registreeritud elukaaslane vähemalt püüdis võtta sundtäitmismeetmeid ja kas lõpuks korvab piirialatöötaja panus ühe vanema tegematajätmise. Seoses selle ülalpidamisabi ja küsimusega, kas selle summa on määratud kindlaks sobival tasemel, võib mõju avaldada kindlaks määramine kohtu poolt või lepinguga. Need aspektid võivad olla seotud eespool mainitud küsimusega, milliseid kulutusi lapsele tuleb arvesse võtta. Kui arvesse tulevad üksnes kulutused lapse ülalpidamiseks ja tema peamiseks elulisteks vajadusteks, katab vanemate ülalpidamiskohustus põhimõtteliselt need vajadused, mistõttu ei ole niisuguste vajaduste rahuldamiseks tarvis piirialatöötaja täiendavat või lisapanust.
- 31 Seoses suhetega, mis lapsel on oma teise vanemaga, tuleb veel vastata küsimusele, kas asjakohane on analüüsida korda, mille kohaselt elab laps vaheldumisi oma ühe ja teise vanema juures, sest ulatusliku suhtlus- ja majutusõiguse või jagatud elukoha tõttu võib teisel vanemal olla põhimõtteliselt tarvis täita oma ülalpidamiskohustusi suuremal määral mitterahaliselt, mistõttu on võimalik vajadus, et lapse vajadusi rahuldab piirialatöötaja, väiksem.
- 32 Kõiki neid küsimusi tuleb põhimõtteliselt analüüsida, lähtudes töötajate vaba liikumist käsitlevate õigusnormide laia tõlgendamise põhimõttest (15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Despeme jt*, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, punkt 58) ja seega niisuguse laia tõlgendamise võimalikest piiridest.
- 33 Nende kaalutluste tõttu esitab Cour de cassation (kassatsioonikohus) Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse.

4. EELOTSUSE KÜSIMUSED

- 34 Cour de cassation (kassatsioonikohus) esitab järgmised küsimused:

1a. Kas mõistet „[last] ülal pidama“, millest tuleneb pereliikme staatus Euroopa Liidu õigusnormide tähenduses ja niisugusena, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu praktikast töötajate vaba liikumise raames ja küsimuses, kas piirialatöötajal on õigus saada seoses liikmesriigis töötamisega sotsiaalne soodustus tema abikaasa või registreeritud elukaaslase lapse eest, kellega tal ei ole põlvnevussuhet, tuleb üksi või koostoimes põhimõttega, mille kohaselt tõlgendatakse töötajate vaba liikumise tagavaid õigusnorme laialt, tõlgendada nii, et see ülalpidamine esineb ja annab õiguse saada sotsiaalset soodustust

- ainuüksi tänu abielule või registreeritud kooselule piirialatöötaja ja lapse vanema vahel;
- ainuüksi tänu piirialatöötaja ja lapse ühisele elukohale;
- ainuüksi tänu sellele, et piirialatöötaja kannab üldiselt ükskõik missuguse kulutuse lapse huvides, kuigi
 - o see katab muid vajadusi kui põhilised elulised või ülalpidamisvajadused;
 - o see tehti kolmandale isikule ja laps saab sellest kasu ainult kaudselt;
 - o see on tehtud eranditult või konkreetselt lapse huvides, kuid toob kasu kogu leibkonnale;
 - o see on ainult juhuslik;
 - o see jääb alla vanemate panuse;
 - o see on lapse vajadusi arvestades üksnes tähtsusetu;
- ainuüksi tänu sellele, et kulutused tehakse piirialatöötaja ja tema abikaasa või registreeritud elukaaslase (kes on lapse vanem) ühiselt kontolt, võtmata arvesse seal olevate vahendite päritolu;
- ainuüksi tänu sellele, et laps on alla 21aastane?

1b. Kas juhul, kui vastus esimesele küsimusele on eitav, tuleb mõistet „ülal pidama“ tõlgendada nii, et see ülalpidamine esineb ja annab seega õiguse saada sotsiaalset soodustust, kui kaks või enam nendest asjaoludest on tuvastatud?

2. Kas mõistet „[last] ülal pidama“, millest tuleneb pereliikme staatus Euroopa Liidu õigusnormide tähenduses ja niisugusena, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu praktikast töötajate vaba liikumise raames ja küsimuses, kas piirialatöötajal on õigus saada seoses liikmesriigis töötamisega sotsiaalne soodustus tema abikaasa või registreeritud elukaaslase lapse eest, kellega tal ei ole põlvnevussuhet, tuleb üksi või koostoimes põhimõttega, mille kohaselt tõlgendatakse töötajate vaba

liikumise tagavaid õigusnorme laialt tõlgendada nii, et seda ülalpidamist ei esine ja seega on õigus saada sotsiaalset soodustust välistatud

- ainuüksi seetõttu, et lapse vanematel on ülalpidamiskohustus, olenemata
 - o sellest, kas elatiseõue on kindlaks määratud kohtu poolt või lepinguga;
 - o sellest, millises summas see elatiseõue on kindlaks määratud;
 - o sellest, kas elatist maksuma kohustatud isik maksab tõesti seda elatist;
 - o sellest, kas piiriala töötaja panus korvab lapse ühe vanema tegematajätmise;
- ainuüksi seetõttu, et laps viibib suhtlus- ja majutusõiguse kasutamise või vahelduva elukoha või muu korra raames perioodiliselt teise vanema juures?

TÖÖDOKUMENT